

Årsredovisning

för

AB Bene Via

556614-9448

Räkenskapsåret

2023

Fastställelseintyg

Jag intygar att resultaträkningen och balansräkningen har fastställts på årsstämma 2024-02-27.

Årsstämman beslöt att godkänna styrelsens förslag till vinstdisposition.

Jag intygar att innehållet i dessa elektroniska handlingar överensstämmer med originalen och att originalen undertecknats av samtliga personer som enligt lag ska underteckna dessa.

Elektroniskt underskriven av:

Zenon Benewiat, Styrelseledamot

2024-02-27

Styrelsen och verkställande direktören för AB Bene Via avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2023.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Bolaget bedriver värdepappersförvaltning
Företaget har sitt säte i Göteborg.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

BENE VIA AB, Göteborg
KOMMENTARER TILL BOLAGETS ÅRSREDOVISNING FÖR 2023

"Må du leva i intressanta tider", som den gamla kinesiska förbannelsen lyder...
Dessvärre har vi fått leva i denna "dekad av berg-och-dalbana" även under år 2023.

Kriget i Ukraina fortsätter; över 500.000 döda (enl *CIA, Ukr officiella källor*), minst lika många sårade, enorma förstörelser ändå uppmuntrar dem (väst)världen, med Sverige i täten, att fortsätta det meningslösa proxy-kriget med illusion att "vinsten" är nära, att de "tar Moskva och sätter Putin in i fängelses. Man pumpar in mer och mer förstörelsevapen. Har någon tänkt om landets framtid, dess gränser, dess demografi?

Som om det inte vore nog, fick vi en annan farlig militärt läge i Mellanöstern efter den 07 okt 2023.

Situationen har potential att dra in ett antal länder och att konflikten sprider sig;

Situationen kring Taiwan var kanske lugnare den senaste tiden fast lika farlig. Det spända läget kan blossa upp ordentligt i år. Kinas aggressiva utmaning mot amerikanska krigsfartyg i Taiwansundet är en fara som kan resultera i konflikt; lyckligtvis har (ännu) inga parter trätt över den "röda linjen";

Afrika med dess labil etnisk struktur och regionala dispyter kan explodera med interna och mellanstatliga konflikter (*ex: Egypten-Etiopien, Etiopien-Somalia*). Sahel-regionen bestående av forna franska kolonier som erfar fruktansvärd grymhet under fransk kolonial dominans och exploatering till dagens dato, genomförde 2021-2023 militära coup för att bli av med den exempellösa brutala neokolonialismen samt få kontroll över sina rika resurser - guld och uran. Konfrontation mellan franska/amerikanska intressen och Ryssland / Kina kommer med all sannolikhet att leda till oroligheter. Mer kan komma; 34 andra afrikanska länder visar ett stort intresse att följa efter Sahel;

Europa är inte så lugnt som man tror. Balkanområdet (*bl a Kosovo, B-H*) är en krutdurk. Nato-utvidgningen och dess ofta konfrontativa hållning gentemot Ryssland eskalerar bara spänningen i vår närhet.

Konflikten Azerbajdzjan -Armenien har nyss medfört ändring av statsgränser länderna emellan. Vårt läge här hemma blir inte lugnare efter/om Sverige ansluter sig till Nato. Slutet av kriget i Ukraina, som hoppas sker under 2024, kommer att visa flera motsättningar både inom EU och NATO;

Risken för ett globalt kärnvapenkrig hänger över världen. Forskare har flyttat visarna på den symboliska Domedagsklockan till 90 sekunder före "klockan tolv". Aldrig har den varit så nära sedan kärnvapenkapprustningen började 1947;

Den internationella folkrätten ersätts allt oftare av "rules-based international order" som bara är ett sätt för stormakterna samt dess allierade att göra vad de vill, uppfinna nya regler och tolkningar lämpliga för deras

hegemoniska design. Detta är skam; den råa makten ger rätt! De stora kan strunta i lagen och moral ty dem skapar "reglerna". Det gäller ekonomiska intressen, världshandel och påtryckningar vilka länder skall man handla med eller bojkotta, vilka firmors utrustning man får köpa; det gäller tolkning av mänskliga rättigheter. Politik har inget med moral att göra. Rena rama anarki!!!

- ? -

Vi lever i ett litet kungadöme befolkat enbart av någonting över 10 miljoner invånare, någonstans i utkanter på den kinesiska kartan. I kategorin styrkeförhållande i världen har vi liten dispositionell makt för projektion i en eventuell konflikt. Vår manöverfrihet är, i ekonomiska termer, ytterst begränsad; inte bara många länder utan även flera stora koncerner (Apple, Google, m m) är i dag betydligt större än "Moder Svea". *We must follow a drummer*, helt enkelt. Sverige, och Norden för den delen, tillhör *havets civilisation* som betonar individualism, samarbete och merkantilism. Vår utveckling och levnadsstandard är is stor grad beroende av vårt arbete, konkurrenskraft, uppfinningar av det som händer på andra sidan Atlanten, i Fjärranöstern och i Europa. Jag tittar med en viss pessimism på det som händer i världen där våra barn och barnbarn kommer att leva i...

U S A - världens stormakt. Allt som händer där har en stor bäring för globen.

Det finns dock flera oroande tecken i det stora landet. Axplock av de viktigaste:

Landets styrning: vem styr USA egentligen? Det militär-industriella komplexet? Stor finans? Lobbyer?

Medier? säkerligen, minst av alla, Presidenten. Den nuvarande, visande allt större kognitiva brister, är f.n.

under riksrättsutredning och hans son anklagas för brottslighet. År 2023 bevitnade vi också 4 (fyra!) arresteringar av USA:s f.d. president Trump samt åtal på över 90 punkter; Trump hade, under hans tidigare mandatperiod, två riksåtal, samt 1 brottsanklagelse - något absolut orealistiskt, liksom Capitolium-händelserna 06 januari 2021. Det är mycket sannolikt att det i november kommer två åttioåringar stå emot varandra och kämpa om presidentposten i ett land med över 330 miljoner invånare. Finns det inga, yngre, intelligenta, kapabla förmågor att välja emellan?

År 2023, för första gången i landets 240-åriga historia, avsattes den republikanske talmannen i representanthuset (Kevin McCarthy). Hans nominering kom först efter 15 omröstningar i januari 2023.

Alejandro Mayorkas, DHS, blev den andre kabinettssekreterare i USA:s historia som avsattes genom

impeachment nu i februari 2024. Amerikansk politik har hamnat i kaos. Sedan Donald Trump trädde in på scenen har allt som verkade omöjligt blivit ett faktum, politiken har förändrats oåterkalleligt. Nationen har aldrig varit så splittrad på alla möjliga punkter, 93% av invånare tror på vad Trump säger; 80% republikaner har inget förtroende till vad som WSJ skriver.

Vad betyder egentligen sådana traditionellt av Amerika myntade begrep som: "frihet", "demokrati", "menings-" och "pressfrihet" i dag? Ändå fortsätter man främja dem, och LGBTQ+ ideal, i världen trots att de hörsammas i allt mindre grad.

Sociala och politiska frågor väcker förvåning även utanför landets gränser. Covidepidemin tog över 500.000 offer, en tredjevärldsnivå, över 100.000 dör varje år av narkotikaöverdos (mot "bara" 10.000 i 1980), vapenvåld skördar årligen över 40.000 offer, inkl självmord; lika många dör i bilolyckor. Hemlösheten och gatuvåld plågar många amerikanska städer i en skala egentligen okänd i Europa. Inrikespolitisk het fråga är en betydande degradering av medelklassen samt okontrollerad invandring.

Statistiken för 2023 visar att 69 % av den totala förmögenheten i USA ägdes av de översta 10 % av löntagarna. De lägsta 50% ägde fattiga 2,4%. Enligt Gallupundersökning skulle över 50% av unga amerikaner, ålder under 35, föredra att leva i ett socialistiskt system och är arga på kapitalism. Vänstervridning i amerikanskt samhälle och på universitet är rätt tydlig. (VAD SKALL VI SÄGA, VI SOM FÖR 47 ÅR SEDAN FÖREDROG ATT LÄMNA DET "SOCIALISTISKA" PARADISET?)

Landets konkurrenskraft: Amerika är ett stort och mäktigt land med många fantastiska uppfinningar och gigantiska bolag som leder utveckling på flera områden. Vad det gäller handelsutbyte med omvärlden noterar man dock allt större deficit. I det nuvarande finansåret (fr oktober) uppgår den redan till drygt \$1 trl och fortsätter växa. Allt omkring är importerat, mest från Kina. I jakt efter billig arbetskraft, och vinster, överförde Amerika stora delar av teknologi till Kina. Idag inser man att detta var fel. Panikvidtagna åtgärder såsom tullar, kvantitativa begränsningar, export- och importförbud visar låg verkningsgrad. Kinesiska varor strömmar in även genom Vietnam, Indien, Filippinerna m m.

Begränsningar drabbar även indirekt import från Europa, t.o.m från Sverige. IRA, Inflation Reduction Act of 2022 Sec. 13104, (som trädde i kraft 2023), erbjuder inte bara generösa, \$430 bln, subsidier för gröna industrier men uppfattas i Europa som ett förtäckt sätt att locka övriga europeiska investeringar. Tyskland t.ex. kan gå miste av 2-3% av sin industrikapacitet på grund av detta.

Amerikansk dollar: under 2023 bevittnade vi fortsatt process att världen lämnar dollarn. Amerika förlitade sig okritiskt i flera år - alltför länge - att finansiera sina vidlyftiga utgifter med luftpengar. Genom dollar fick USA en exklusiv "*exorbitant privilege*" (V G DESTENG). I perspektiv, ju mindre roll kommer dollar att spela som världens reservvaluta - desto större blir problem för USA. År 2001 utgjorde US\$ 72-73% av världens valutareserver; i dag har denna andel fallit ner till 58%. Dollar som valuta är i synnerhet utsatt pga att mycket av efterfrågan på den kommer från produkter som USA antingen inte tillverkar eller inte kontrollerar, t.ex. Mellanösterns oljemarknad var prissatt sedan 1971 i dollar. Petrodollars, *gjorde upp till ca 50% av efterfrågan på US\$*. När Mellanöstern och övriga OPEC+, samt BRICS, går ifrån dollar, och om detta inte sker gradvist, kan 50% av efterfråga på dollar försvinna över natten. Det skulle skapa en veritabel nationell nödsituation i USA och världens valutasystem.

Landets finanser: Även om den amerikanska ekonomin "mjuklandade" under 2023 och undviker domedagsprofetior har landets budgetdeficit under det senaste finansåret uppnått \$1,9 trl. Det innebär år/år ökning med 170% medan inkomster föll med 26%; ränteutgifter att sköta den federala skulden ökade med 25%. För varje dollar i statsutgift lånar regeringen minst 30% i form av kort- och långfristiga obligationer (Treasury Bills, Notes och Bonds). I skrivande stund (08 feb 2024) uppgår den federala US skulden till hissnande \$ 34,2 trillioner! Detta är mer än BNP av Kina, Japan, Tyskland och Indien sammanlagt. Värt att notera är ökning med \$2,8 trl under 2023 samt ökning med \$6 trl på 3 år av Bidens administration + ökning med 7,8 trl under Trump. Krig i Iraq och Afghanistan kostade \$6.4 trl mellan 2001 och 2020. Aktuell relation mellan statsskuld och BNP är 122,72%, jämfört med 106% under WW2 och 34,51% år 1980. Statsskulden växer betydligt snabbare än landets BNP. Enligt Vita husets och Kongressens budgetkontors uppskattning kommer USA:s statsskuld att under de kommande 10 åren öka med ytterligare \$20 triljoner, d v s skall passera \$50 trl. Bruttoränta på denna statsskuld uppgår redan till ca \$1 trl per år och överstiger militärbudget på \$886 mld. Enligt prognoser blir det snart \$2 trl och upp emot \$4-5 trl varje år om 10 år. Förhållandet mellan skuld och BNP skulle då öka till kring 150%; Hur än otroligt det låter, så kan USA -teoretiskt - hamna i sällskap av Italien, Portugal och Grekland.

En fråga: kan USA betala av sin statsskuld med sina guldreserver då? Svaret är nej! För det första, det råder ett visst tvivel, t.o.m. i Kongressen, om hur mycket amerikansk guld finns det i Fort Knox (förutom andra 66 länders reserver)? Senast har den officiella inventeringen gjorts 1958. Utgå dock att den officiella siffran stämmer; med dagens guldnotering motsvarar värdet på den guldreserven ca \$500 bln jämfört med dagens statsskuld på \$34,2 trl. Det innebär 68 tryckta dollarsedlar för varje "gulddollar". Under 2023 nedgraderade kreditinstituten Fitch landets obligationskreditbetyg från AAA till AA+ pga den finanspolitiska försämringen under de kommande tre åren, "en hög och växande offentlig skuldbörda" och en "urholkning av förvaltningen". Liknande nedgraderingar kom från Moody's och S&P med motiveringar om "negativa utsikter".

Den enorma skuldsättningen skapar stor osäkerhet för hela världens ekonomi. Hur mycket inflation skall vi förvänta oss av? Inflationen kommer sannolikt att förbli en mycket allvarlig fråga i framtiden. Betydande negativa effekter skall vi vara beredda att se i takt om/att USD förlorar sin status som världsvalutareserv.

I oktober 2023 översteg den 10-åriga *Treasury yield* kortvarigt 5 %, den högsta nivån sedan 2007. Japan och Kina tappade över 300 mld i amerikanska obligationer under året. Kina har konsekvent avyttrat och minskat sitt innehav från 1,32 trln i 2013 till 805,4 mld i augusti 2023. På säljarlistan ser vi även Saudiarabien, Frankrike, Tyskland, samt t o m den närmaste USA-allierad, Israel. Utländskt ägande av amerikanska federala skulder har snabbt rasat från över 33 % till 22 %. Sverige kvalar in på plats 35 med sitt innehav på \$38,3 mld. Så mycket äger den svenska staten och dess institutioner, men hur mycket som finns i fickorna på privata investerare? Norge placerar sig på plats 16.

Den enda pålitliga institutionen kvar för att köpa upp all den nya skulden är då Federala Reserven.

Eftersom FED har förmågan att magiskt generera pengar ur tomma luften, finns det realistiskt sett ingen gräns för hur många obligationer de kan köpa. När individer, företag eller t.o.m utländska regeringar köper amerikanska statsobligationer, köper de dessa obligationer med befintliga pengar som redan finns i systemet. Men när Fed köper amerikanska statsobligationer handlar det om rena "luftpengar" som bara skapar mer inflation...

(Historieläxa: (1) *sommaren 1774 var den franska statsskulden så hög att bara räntebetalningar förbrukade det mesta av skatteintäkterna. Regeringen var tvungen att gå ännu djupare in i skulder varje år bara för att finansiera sina mest grundläggande verksamheter, vilket gjorde problemet exponentiellt värre. Vi vet alla hur historien slutade: den franska revolutionen, skräckvälde, Napoleon, etc. Frankrike är långt ifrån en isolerad berättelse; historieböcker är fyllda med liknande berättelser om en gång dominerande supermakter som skuldsatte sig till svaghet och förfall*); (2) *Septimus Severus, romersk kejsare på 190-talet e.Kr., befann sig i en liknande position där Roms finanspolitiska underskott var enorm. Som en åtgärd att betala sina trupper deprecierade han valutan genom att förminska silverinnehållet i denarmyntet från 81,5 % ner till 54 %*)

Teoretisk fråga: kan Kina plötsligt kräva att USA betalar tillbaka den skuld de lånat? I logiska kategorier är svaret nästan genomgående negativt. Amerikanska statsobligationer, den form som amerikanska skulder som innehas av Kina, kan endast lösas in efter en förutbestämd period och är inte förhandlingsbara. Den kinesiska regeringen måste ha varit fullt medveten om detta när de köpte dem. Att - ganska osannolikt - sälja av så pass stora mängder skuldpaper på en gång skulle vara kortsiktigt och självförstörande för båda parter. USA skulle få ett fruktansvärt problem att omedelbart behöva hitta ett nytt sätt att tjäna stora summor pengar för att hålla sig flytande. Hela dollarsystemet skulle sättas i fara. Kina skulle med all säkerhet tjäna mindre pengar än om de skulle ha gjort annars - och kanske mycket mindre. Sammantaget, det skulle vara en ömsesidig katastrof.

Skuldfrågan har också en annan aspekt. Så länge som mängden av USA:s skuld i Kinas händer är så pass stor, är varje plötslig militär anfall mot Taiwan ganska osannolikt. Priset för Kina för ett sådant beslut skulle bli högt, inte minst med en säker konfiskering, eller frysning, av kinesiska tillgångar (casus Rysland!) och stoppad import från Kina

Bankkris 2023: Bankturbulensen i början av 2023 orsakades av FED som behöll 0-ränta i 12 år; därefter följde 8 omgångar höjningar i 12 månader, till 5,25 - 5,5%. Ett sådant hastigt tempo skapade stora påfrestningar på USA:s banksystem. På en vecka har USA haft två av sina största bankkrascher någonsin (Silicon Valley Bank, näst största bankmisslyckande i USA:s historia, samt Silverbridge och First Republic Bank).

Samma tid ifrågasatt marknaden starkt tillståndet för Deutsche Bank och den schweiziska storbanken Credit Suisse. Rädning av CS kostade varje schweizisk medborgare CHF 12 500 och tärde på traditionellt ryktet av schweiziskt bankväsende. Det som är intressant i sammanhanget är att det nämligen var obligationsinnehavarna (AT1 s.k. "coco-obligationer", ett räntepapper med aktieinslag) som fick betala lejonparten för CS:s problem, och i mindre grad vanliga aktieägare. Därmed vände man upp och ner på nyckelprincipen för bankfinansiering att aktieägare tar första och största smällen vid en bankkonkurs. VÅRT ATT KOMMA IHÅG!

De ovan 3 amerikanska bankerna verkade vara isbergstoppen på problemet som var betydligt större. Utan statsräddningsaktion var hela Amerikas banksystem i gungning. Från bankbranschen kunde oron sprida sig till försäkringsbolag sittande på stora summor av statspapper som tappat i värde. Det här är en ganska tuff påminnelse om vilka risker som finns i banksystemet överhuvudtaget och den *carte blanche* de styrande i kommersiella banker utövar vid jakt efter resultat; "too big to fail" staten kan alltid rädda oss" gäller dessvärre inte för oss små risktagare. Utan statsräddning kan vilken bank som helst hamna i likviditetskris. I dagens paradigmskifte kan en kund, med hjälp av dagens teknologi, snabbt "take the money and run". I fall av SVB tog folk 42 mld dol elektroniskt på en enda dag utan att stå i kö.

Den största politiska händelsen under det här året blir det amerikanska presidentvalet i höst. Den tidigare presidenten är inte en frihandelsvän och talar om att vända sig inåt.

EUROPA

Ur svenskt näringslivets perspektiv är Europa mycket viktigt. Vår utrikeshandel i 60 % sker med Europa. För svenska företag är det en överlevnadsfråga att slippa tullar och andra handelshinder. Europa och EU står dock framför stora utmaningar. Europeisk ekonomi växer 40 % långsammare än amerikansk; samma mönster gäller även investeringarna, särskilt inom digitalisering och framtida teknologier. Europa halkar efter Amerika och kanske ännu mer efter Kina och Sydostasien.

Världen kring oss utvecklas i riktning mot 2 stora block: US och Asien (China, Indien, Japan, Fjärranöstern, Ryssland). Europeiska eliter var medvetna om sådana trender redan under 1950- och 1960-telet. En utav viktigaste krafter bakom Europas integrationsprocess - skapande av det som heter Europeiska unionen i dag - var att bli en jämnstor spelare dem emellan. Tack vare integrationen fick vi fred på kontinenten, fri handel och kapitalrörelser samt många övriga ekonomiska och sociala fördelar. Utvecklingen har dock blivit långsam på senaste tiden. Europa är i kris. Jämför man år 2002 och 2023 så har Europa hamnat på efterkälken efter Amerika; relation mellan europeiskt och amerikanskt BNP-värde visar att Europa ett fall från 94% till bara 65% för Europas nackdel. Räknar man i PPP-kategorier: Kina och Indien producerar tillsammans 25% av världens BNP medan Europas andel har fallit från 25,86% till 14,55% (USA, från 21,32% till 15,42 %). Europa har ingen konkurrent till Amazon, Google, Apple, Tesla, Uber, Alibaba, Tick Tok m m. Det handla till syvende och sist om stora ekonomiska värden; Amazon tjänar årligen \$42 bln i Europa och betalar ingen skatt här. Enligt prognoser kommer världens BNP öka med \$17 trl under åren 2030 2035 pga införande av AI. USA och Kina får nästan hela kaka; för Europa, Afrika och Latinamerika blir det inte mycket kvar.

Dåliga nyheter finns det för Europas paradgren, bilindustri. Här hamnar vi på efterkälke när det gäller elbilsmarknaden. Tesla samt ett flertal kineser (BYD, Nio, m m) översvämmar världen med moderna elbilar, ofta för ett överkomligt pris. Deras marknadsposition verkar bli ohotat förrän om några år.

EU har fastnat, ända sedan födelse, i sin gemensamma jordbrukspolitik. Den tar upp en tredje del av EU:s utgifter. Ukrainas eventuella medlemskap kommer att ytterligare ta minst 17% av EU:s budget.

Enligt Internationella valutafonden, utmärkte sig den tyska ekonomin som sämst i G7 under 2023. Chancellor Schröders ekonomiska reformer i början av 2000-talet tillsammans med blomstrande ekonomier (China), samt billig rysk gas och östeuropeisk billig arbetskraft har stöttat Tysklands ekonomi på nästan två decennier. Tyskland blev en verklig ledande kraft i Europa, världens fjärde och Europas största ekonomi. Euroområdets största ekonomi började dock stagnera redan år 2018. Felaktiga beslut inom energiområdet, därefter utbrott av ukrainakriget, resulterade med mycket höga gas- och energikostnader. Tysk konkurrenskraft inom tillverkningsindustri underminerades på allvar. Kinas svagare tillväxtsiffror och deras stenhård marknadskonkurrens, plus sanktioner mot Ryssland, Iran och Kina, har medfört minskad tysk export för ett land som är så pass exportberoende. I många observatörers ögon är dagens Tyskland "Europas sjuke man" efter att ha tagit denna tvivelaktiga titel från Storbritannien.

Hotet om recession i euroområdet ökar, tillväxtprognosen för 2024 reviderades ner från 1,2 % till 0,8 % eller, mer sannolikt, till under 0,5 %. Saxo Bank (DK) lämnar en dyster framtidsbild för Europa i sin senaste prognos. Förutom i Tyskland, sjönk produktionen även i Italien, liksom i Frankrike och i Spanien under 2023. Recessionen i flera europeiska länder kan drabba Sverige mer än vi tror.

Europa spelar en underordnad roll som subjekt i internationella relationer genom att blint följa USA. För tillfälle ser man ingen turbulens på horisonten med lugnet bedrar. Frankrikes president Macron följer den franska traditionen om att Europa bör minska sitt beroende av USA och inte "fastna i andras kriser" dvs en i konfrontation mellan Kina och USA över Taiwan. Frankrike har motsatt sig Natos planer att öppna representationskontor i Japan. Europas ledare är medvetna om att **USA kommer först, oavsett vem som styr Vita huset senare i år. Skillnaden mellan "Make America Great Again" (TRUMP) och "America is back"(BIDEN) är oväsentlig.** I båda fall måste Europa vara beredd på **alltmer nationalistisk politik**, nya handelshinder och subventioner till amerikanska bolag för att lyfta upp inhemsk produktion och hålla utländska (inkl europeiska) bolag utanför.

Europa har fogat sig efter USA:s ekonomiska krig mot Kina genom att följa exportbegränsningar av avancerad teknologi. Oavsett ekonomisk kostnad följer man politik "de-risk (de-couple) from China". Men hur länge? När kommer Europa med fast ställningstagande och slår naven i bordet? Dessvärre, det verkar att vi inte ha några beredskapsplaner för när Trump återvänder till Vita huset; problemet är att detta scenario är ganska verkligt.

Europa hjälpte USA i Irak och i Afghanistan enligt §5 av NATO-fördraget men skall USA hjälpa Europa om det behövs? Skall inte en nästa USA president ändra maktpolitiska vektorer och rikta uppmärksamhet åt Fjärranöstern (Kina) i stället? Skall USA fortsätta stödja Ukraina eller tröttnar och svänger till förmån av Israel? Frågor är flera. Alla de skapar **oro i Europa**.

EU, bestående av 27 länder med stora skillnader gällande ekonomisk utveckling, historia, etnicitet m m hotas att falla samman. US, Kina, Ryssland tonar ner intresse till den minskande makten, behäftad med ständiga problem. Ryssland och Kina är involverade i ett bekvämt partnerskap, "inte allians" som de hävdar, och strävar efter en annan världsordning som har flera tecken att vara långvarig. Europa däremot befinner sig i ett rätt kaotiskt tillstånd. Begreppet "Gemensam Europeisk Hem" lanserat av Gorbatsjov är bortglömt för länge sedan och låter snarare som utopi i dag.

Henry Kissinger (†2023) klagade en gång: "*Whom do I call if I want to call Europe?*" Efter WW2 hade Europa stora politiska gestalter såsom Konrad Adenauer, Jean Monnet, Robert Schuman, Ch de Gaulle, P-H Spaak. Tidigare, 1795 levde Disraeli, Bismark, Goncharov. Men vem styr Europa d v s EU egentligen dag? Sällskapet verkar utan ledare, bestående av personer med tvivelaktig politisk format - Stolz, Macron, Mogerini, tills nyss också Boris Johnson, Lis Truss. Hur många medlemmar i resp regeringar har högre utbildning och/eller har odiskutabel kompetens inom de områden som de administrerar? Sedan det föregående valet 2015 har Storbritannien haft 5 statsministrar, inkl den stormiga 49 dagars mandat av Liz Truss. I samma tid hade de 7 (sju) finans- och 8 (åtta) ekonomiministrar presenterande en galen nivå av inkompetens. Bättre är det inte annanstans - vilka starka personligheter finns det på ministerposter inom försvar, utrikesfrågor - i vilket land som helst?

Förr i tiden liknade Europa ett tåg med två maskinister, en fransk och en tysk, som i samförstånd drog europeiska vagnar åt bestämd färdriktning. Har européerna något gemensamt mål överhuvudtaget i dag? Europa som sträcker sig från Lissabon till Helsingfors (+ mycket längre bort utomeuropeiska koloniala rester) - verkar ha drabbats av politisk förlamning i dag; flera medlemmar drar åt olika håll, motsätter sig att överlämna en del av sin suveränitet till Unionen och har vetorätt i viktigaste frågor. Vem kommer att representera EU och tala i vårt namn vid en uppkommande fredskonferens med Ryssland efter ukrainakriget - Estland, Malta, Slovenien, Spanien, Grekland eller brysselbyråkrater med Ursula von der Leyen i spetsen, eller Kommissionens utrikesstjärna Borell? Skall Europaparlamentet diskutera saken medan de pendlar varannan vecka mellan Bryssel och Strassburg? Det kommer kanske att låta drastiskt men europeiska integrationsideal verkar vara stendöda. Brexit var kanske inte en enstaka händelse, flera kan följa...

Invandring är i dag nummer en (1) fråga för Europa. Termen "invandring" har ett väldefinierat semantiskt fält. Det gäller både legal utbildad arbetskraftinvandring eftersom flera länder skriker efter specialister, programmerare, m m som resultat av akuta demografiska problem. Invandring har också ett annat ansikte - Illegal massinvandring av utbildade, okvalificerade personer med främmande kulturmönster. Av allt att döma, om vi inte uppfinner någon effektiv lösning, kommer den typen av invandring bestå och bli allt större i fortsättningen. Att integrera stora folkmängder i resp samhälle visar sig egentligen en omöjlig uppgift. Finansbörda, kriminalitet, ghettos - utgör grogrund för invandrarfientliga, extremnationalistiska och populistiska demagoger. Problemet är redan synligt i flera europeiska länder (Ungern, Nederländerna, Frankrike, Belgien, Österrike, Slovakien, Tyskland och t o m i en viss grad i Sverige). Förväntningar är att högerpopulistiska partier kommer att få flera mandat i junivalen till EU Parlamentet.

Det förenade Europa är inte kapabel i dag att lösa något seriöst europeiskt problem. Ingen har recept på lösning om/när Skottland lämnar Storbritannien. Ingen vet hur man tacklar (sannolika) politiska problem med Irland, Spanien, Nederländerna, Tyskland, Serbien-Kosovo? När/om event blir resterande jugoslaviska republiker, och Turkiet, tillättna att ansluta sig till EU? Hur löser man problem med illegalinvandring? Samtliga för dagen gällande lösningsförsök är starkt osäkra.

MITTENS RIKE, KINA

Ingen finns det ingen inflation i Kina. Bankerna har 10,5 % kassareserv, varav 0,1 % deponeras i Centralbanken. Den genomsnittliga belåningsgraden för de banker som är involverade i bostadslån är cirka 40 %. Lån till fastighetsutvecklare är mindre än 6 % av lånestocken i banksystemet och dessa värdepapper är säkrade med säkerheter. Kinesiska banker är välkapitaliserade, den genomsnittliga kapitaltäckningsgraden som överstiger 15 % (mer än vad som krävs enligt Basel III). Skuldkvoten i förhållande till BNP är cirka 21 %. Handelskrig har inte dämpat handeln mellan Kina och USA. År 1980 var handelsomsättning mellan dessa länder noll medan år 2022 uppnåddes rekord på \$700 mld. Sanningen är också att fastighetssektorn med dess ohejdad tillväxt under de senaste decennierna finns i allvarlig kris sänker Kinas tillväxtsiffror.

S V E R I G E, vårt och bolagets hemland

Sverige var länge känt som ett av världens mest jämlika länder. Men de senaste decennierna har något skett. Klyftan mellan de superförmogna och resten av befolkningen har ökat snabbt. Andelen av ekonomin som ägs av den rikaste promillen är högre än i USA, och Sverige har fler dollarmiljardärer än Japan och Brasilien. Sverige är ett land där skatten på arbete tillhör jordens högsta, men där tillgångar beskattas betydligt lägre än i många andra länder. Det är ett land där det fanns 28 miljardärer 1996 - idag är de bra över 540. Tillsammans har de blivit 30 gånger rikare på 25 år. Samtidigt är andelen svenska hushåll med låg ekonomisk standard den högsta någonsin (CERVENKA uppgifter för 2022) .

Sällan har motvinden varit så stark för Sverige som under 2023. En penningpolitisk åtstramning följdes av nya räntehöjningar, parallellt med sjunkande reallöner, för andra året på raken, tillsammans med den historiskt svagaste kronan. Det tydligaste tecknet på det var att bostadsbyggandet i det närmaste har kollapsat. Antalet byggstarter är nu nere på samma nivåer som under finans- och eurokrisen för drygt tio år sedan. Sektorn utgjorde cirka 10 % av BNP. Något lyft är inte att vänta heller under 2024. **För svensk del går det ännu** inte att helt avskryva risken för fler problem i vår, den högt belånade fastighetssektorn med ett relativt stort korsägande. Oron handlar för finansieringen där många bolag är högt belånade med kort räntebindning.

Sverige befinner sig i en teknisk recession. Inbromsningen under årets andra halva 2023 spiller över på 2024. Enligt Riksbankens och Konjunkturinstitutets (nattsvarta) prognoser blir 2024 ett förlorat år för Sverige. Vi kommer att gå igenom en mild lågkonjunktur; över 40 000 fler personer blir arbetslösa 2024 jämfört med 2023, fler konkurser är att vänta. Finanspolitiken hjälper inte mycket till eftersom traditionellt brukade regeringen prioritera inflationsbekämpning framför tillväxt. Någon större bekymmer över att konjunkturen hamnar i en djup recession har dock blivit mindre.

Vi halkar ned på välståndsligan. Sverige är inte så bra, spelar inte i Champions League längre. När Credit Suisse och UBS sammanställt de globala förmögenheterna i en lista över länder med största tillgångar låg 2021 Sverige på plats 9, men år 2023 har vi fallit till plats 14. Våra grannländer hamnade högre upp, Danmark på plats 5, Norge på 7:e. Dessutom gick Norge om Sverige i frågan om rikaste befolkning. I Norge växte förmögenheten med 11 %, medan de i Sverige blev i snitt 18,9 % fattigare. Under 2023 har Sveriges huvudstad Stockholm rasat ned med 22 placeringar (!) i rankingen av världens bästa städer att bo i (THE ECONOMIST). Vår ogenomtänkt och naiv invandrapolitik har haft det svårt att hantera främmande kulturell etnos. Bristande säkerhet i storstäder och gängkriminalitet hotar Sveriges långsiktiga tillväxtförmåga. Meningslösa koranbränningar har tårt Sveriges anseende i muslimska länder och skapade förvåning på flera håll.

Sverige har varit ett föregångsland inom utvecklingen och utbyggnaden av samtliga standarder för mobiltelefoni fram till 5g. I dag, sett till andel av befolkningen som har tillgång till 5g. Ligger vi på nivån av Rumänien, Bulgarien och Grekland. För Sverige som helhet är ungefär 0,6 % av ytan täckt med 5g som ger 100 megabit; i Finland är det 94,7 % och snittet för hela EU är 68%.

Prisökningstakten 2023 var 4,4 procent mätt med KPI och 2,3 procent mätt med KPIF (dvs KPI med fast

ränta), enl SCB. Mätt på KPIF exklusive energi steg priserna med 5,3 procent i december. Utfallet var högre än de 5,1 procent som analytikerkåren hade räknat med men klart lägre än Riksbankens prognos på 5,6 procent. Inflationen kommer att hålla i sig längre än vad marknaden tror och att räntesänkningarna dröjer. Detta på grund av högre försvarsinvesteringar, både i Sverige och globalt. Det är i praktiken pengar i sjön. Räntorna förväntas förbli högre än före pandemin.

I en europeisk tillväxtliga hamnade Sverige 2023 i bottenrasket. Det är inte konstigt för ett litet och exportberoendeland att pendla mellan toppen och botten och vara känsligt för hur konjunkturen i omvärlden utvecklas. Prognos för BNP tillväxt 2024 varierar mellan -0,5% till 1,2%. Att våra största handelspartners upplever recession eller blir mer protektionistiska är naturligtvis ett problem för Sverige. I en permanent mer osäker världsekonomi blir det än mer avgörande att aktivt locka investerare till krontillgångar. Ska Sverige ha en chans är det vara bäst i klassen som gäller. Inget annat kommer att duga än den bästa skolan, arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, och de bästa investeringarna för ökad produktivitet.

Under 2023 hamnade svenska kronan i centrum för intensiva diskussioner bland finansfolk och experter. Inte enbart med anledning att på tisdagen 30 maj 2023 fyllde kronan 150 år. I flera veckor under året nådde kronan historiska bottennivåer i relation till dollar och euro; den accepterades t o m inte för växling i några länder. Kronan beskrevs som "skitvaluta" (utan att nämna mer "saftiga" beskrivningar); man skrädde inte på orden beträffande kronans framtid. Riksbankens duvaktiga stabiliseringsansträngningar var verkningslösa i praktiken. Den långsiktigt fallande kronkursen kan ses som omvärldens betyg på svensk ekonomisk politik. Den borde ses som bäraren av en obekväm sanning: Sverige har inte gjort sin hemläxa. Bakom en i många avseenden oklanderlig yta har flera strukturella bekymmer under decennier lämnats utan åtgärd.

I takt med sviktande förtroende för Sveriges valuta har en rad tunga företagsledare gått ut och började damma av ett av folket 20 år tidigare avvisad euroanslutning. Jag är rätt skeptisk till detta. Euro är från början ett politiskt, i mindre grad ekonomiskt, projekt. Analyser av kända ekonomer (ROGOFF, STIGLITZ) lämnar inget tvivel att detta inte är den bästa lösning för Sverige. Varför kan vi inte följa Danmark? Smarta som de är införde danskarna inte euron utan använde en opt-out klausul i anslutningsavtalet med EU, även om landet redan år 2020 uppfyllde konvergenskriterierna. Dansk lagstiftning från oktober 1998 erkänner euron som en av de utländska valutorna, men samtidigt ger euron ett mycket brett tillämpningsområde. DKR håller en nästan konstant växelkurs mot euron. Dess värde gentemot världens valutor speglar också eurons värde. Danmark deltar i ERM2 stabiliseringsmekanismen, som stärker och gör Danmarks nationalbanks växelkurspolitik mer trovärdig. Således formellt har alltså Danmark inte gått med i eurosystemet, har fria händer till egna beslut och är inte begränsad av systemets disciplin. Informellt borde danskarna faktiskt betraktas som medlem, sedan länge, åtminstone vad det gäller fördelar. En SMART lösning - att vara och samtidigt inte vara!

En het politisk, och ekonomisk fråga är Sveriges NATO anslutning. På den punkten hyser jag personligen ett visst tvivel; Egentligen har Sverige fört en envektorpolitik och inte varit neutralt sedan 1940. Det är kanske på tiden att det dubbla budskapet ersätts med en öppen allians. Men, å andra sidan, att hålla sig borta från någon annans konflikt(er) och vara neutral måste vara bra för affärer; åtminstone så var det alltid varit. Förstärker vi verkligen vår säkerhet i resultat av anslutningen? Vilken skillnad, förutom plikter, har det för oss att bli aktiv NATO medlem relativt vår traditionella hållning utanför? Kommer någon allmän omröstning hållas? Här sätter jag stopp ty dessa Kommentarer handlar om jordnära frågor gällande Bene Via AB. Politikens plats finns någon annanstans.

Sverige har en relativt stor exponering i banksektorn. Våra rikas och välkapitaliserade bankers tillgångar motsvarar 275 % av BNP, en exponering dubbelt så stor jämfört med USA. Det är visserligen inte den högsta andelen i världen i Schweiz är bankernas tillgångar femfaldigt högre än landets BNP, i Storbritannien 380%, i Frankrike 350%, i Kina 325%, i Kanada och Nederländerna ca 350%.

Trumfkortet för bankerna är att de är för stora och systemkritiska för att falla; sannolikt är tilliten bättre för storbanker i Sverige än för kryptobanker i USA eller somliga misskötta banker i Schweiz. 2023 var ett bra år för våra banker och vi ser inga större moln på horisonten för tillfället. Våra placeringar känns säkra och bör ge oss tillfredsställande utdelning.

En ljusglimt i sammanhanget är att Sveriges ekonom ändå har hållit emot överraskande bra under 2023 och BNP-fallet blev mindre än 1 % - det svagaste utfallet sedan finanskrisen (bortsett från 2020). Sveriges statsfinanserna är i grunden starka. På frågan om statsskuld och sysselsättningsgrad hamnar Sverige i toppskiktet. **Statsskulden motsvarande 16,5% av BNP, den lägsta på 50 år.** I absoluta tal var den, i maj 2023, lägre än 1 000 miljarder kronor, vilket var första gången sedan 1993. Prognoser för vårt östra grannland, Finland beräknar att statsskulden fortsätter öka under 2024 och uppnår till 162 miljarder €. Det motsvarar 56 % av Finlands BNP.

De svenska exportföretagens konkurrenskraft har ökat under året, särskilt med tanke att arbetskraftskostnaderna i Tyskland hem för många av de viktigaste konkurrenterna har ökat med nästan 6 %, snabbare än i EU och dubbelt upp mot Sverige. I kombination med den svaga kronan har vår nettoexport varit framgångsrik 2023.

- ? -

Politiken i all ära, men på den ekonomiska fronten ser vi flera oroande "known unknowns" (R RAMSFELT) som ökar osäkerhet i världen. Detta bör vi ständigt hålla i minne och visa försiktigheten i våra investeringar. Min subjektiva lista på faktorer av stor betydelse och inflytande är:

Skift inom världens maktbalans

Det rådande världsordningen skapades i slutet av andra världskriget och var baserat på fri och global handel samt US\$ som världsvaluta. Systemet övervakades av världsmakten, USA. Detta system håller dock på att dö, världens arkitektur förändras. Vi befinner oss i den klassiska "mellaneran"; den gamla ordningen fungerar inte längre och den nya har inte tagit igen sig; världen går mot en ett polycentriskt system; den atlantiska världen rör sig mot Stilla havet; världen fortsätter att återställas helt. den liberala ordningen och dagar av US\$ hegemoni verkar sakta gå mot sitt slut. Det är en process som tar tid. Romarrikets fall varade också länge, ingen märkte när det slutligen föll år 476 e.Kr.

Kina tar stora steg i Afrika, Asien, Latinamerika och Mellanösterns genom att tränga ut USA. Mittensriket är inte längre en åskådare utan en aktiv spelare. De satsar stort på Afrika, mäklar relationer mellan SAUDIARABIEN och Iran, bygger om Syrien, utför stora infrastrukturprojekt.

När det gäller handel och finans har de geopolitiska tektoniska plattorna förskjutits mer än vad som officiellt insetts i USA och alliansen. Under ledning av Amerika kämpar de för att behålla sin maktposition, dock med - minst 20-30 år gamla - antaganden. Under de senaste månaderna vände SAUDIARABIEN ryggen åt Amerika och petrodollarn, tillsammans med hela Mellanöstern. Irak tog kinesiska oljebolag i stället för det utsparkade Exxon; en direkt flygförbindelse till Beijing öppnades nyss. Visserligen måste en del av detta orsakats av upphörandet av petrodollarns hegemoni, inte minst av den västliga alliansens politik gällande fossila bränslen som hotar avskära shejkerna från västerländska marknader helt under de närmaste decennierna.

Viktiga processer pågår inom Saudiarabien inom ekonomi, religion, politik. Relationerna med USA har svalnat avsevärt och nästan ersattes av ingångna militära samarbetsavtal med Kina och Ryssland. Islam blir sakta en personlig angelägenhet och tappar inflytande över landets ekonomi och politik. MBS är medveten om sin finansiella kapacitet och landets geostrategiska position. Landet öppnas sakta för kontakter med världen. Saudiarabien har normaliserat sina relationer med Syrien och Iran (USA var inte ens bjuden till underskriftsceremonin); Saudiarabien och Kina slöt ett avtal för oljeexport fram till 2050, Liknande kontrakt, för oljeleveranser i 27 år, undertecknade Kina med Qatar. I utbyte mot garanterade olje- och gasförsörjningar kommer Kina att återvinna betydande summor till Saudiarabien och Gulfregionen, koppla det till sidenvägen (BRI) och en blomstrande panasiatisk ekonomi. USA förlorar matchen.

Lite filosofiskt; kommer det fallande Amerikanska Imperiet att någon gång ersättas av ett nytt, t ex kinesiskt imperium? Det är

frågan... Eller är en lösning att mänskligheten inte kommer att behöva några sekventiella imperier, skapa en multipolär, multinationell värld utan några imperier? Fiktionen utgör alltid något slags sanning (ARYSTOTELES).

BRICS hur starkt alternativ till västvärlden har de tillsammans? BRICS representerar 3 stora oljeproducenter i världen, 2-3 stora kärnvapenarsenaler, 54 % av världens BNP (ppp), 30 % av världens massa. Gruppen bildades ursprungligen i sept 2006 av Brasilien, Ryssland, India, China, Sydafrika (2010); fr o m början av 2024 tillkom nya medlemmar: Egypten, Etiopien, UAE, Iran och Saudiarabien (Argentina var inbjudet men verkar dragit sig ur). Trettital andra länder visar intresse för anslutning. Grupperingen började främst som ett ekonomiskt initiativ för att markera överföringen av ekonomisk makt till tillväxtvärlden, men har vuxit fram till en betydelsefull geopolitisk grupp. Röster hörs från allt flera håll om gruppens politiska framfart och kritik mot den rådande världsordningen. Det internationella systemet anser man är en kvarleva från efter WW2 och upplevs som orättvist. Diskussionen i väst om multilateralismens framtid uppfattas ta inte hänsyn till den 'globala söderns' intressen och ambitioner. BRICS är förknippat med sådana till västvärlden alternativa organisationer som SCO, NDB, EEU. På programmet har man bl a skapande av egen valuta kopplat till guld och viktigaste naturresurser. Detta kan skapa en viss konkurrens till rådande valutaordning i världen.

De-globalisering

Globaliseringsepoken verkar vara definitivt över. Vi står antingen inför en (relativt) fredlig uppdelning av världen i två block, eller ett totalt krig om världsherravälde. Ett andra kalla krig skulle radera framsteg som gjorts efter Sovjetunionens kollaps. Att accelerera den ekonomiska fragmenteringen i regionala maktblock är alltmer en realitet, en dyr sådan. Upp till till 2,5 % av BNP kan utplånas, eller 2,5 miljarder dollar, i global produktion. Beroende på ekonomiernas förmåga att anpassa sig till de nya splittringarna i världshandeln kan förlusterna till och med uppgå till så mycket som 7 % av världens BNP. Här i Sverige måste vi vara medvetna om det. Det drabbar var och en utav oss, både rik och fattig.

Avbrott i långa försörjningskedjor har accelererat i en våg av "*reshoring*" och "*friendshoring*". Företag incentiveras att köpa nyckelmateriel från inhemska leverantörer eller de i politiskt anpassade nationer. Regeringar ställer också miljarder dollar till förfogande för att kickstarta inhemsk ekonomisk tillväxt och skapande av jobb samt att främja *gröna industrier*. Åtgärderna skapar ofta, för tillfället dolda, motsättningar mellan länderna. De kan säkerligen komma upp till ytan vid första tillfälle.

Världens monetära system

Vi är i slutet av fiat monetära system. Det är bara fråga om tid...

Historien visar att världens ledande valutasystem (escudo, peso, florin, pund) gav vika ung efter 80 år. Bretton Woods system (1945), kopplat till guld, kom till enda i sin ursprungliga form då USA, den 15 augusti 1971, upphörde med guldfoten. Pengarna har blivit "fiat valutor" dvs baserade på förtroende. "*Gold is money, everything else is credit*" (JP MORGAN, 1912). Fiat-valutorna besitter inte de funktioner som "riktiga" pengar d v s guld; genom historien har guld behållit sitt värde med endast blygsam variation. Frikopplingen av US\$ från guld belyser urholkningen av dess värde och kreditvärdighet. Dollarn har tappat 98 % av sitt värde sedan 1913. Den primära risken för US\$ ligger i den kontinuerliga expansionen av USA:s skulder.

De-dollarisering

Bretton Woods-avtalet gjorde US-dollar till världens reservvaluta, vilket tvingade varje nation, varje storbank, alla stora företag att hålla amerikanska dollar för internationell handel och finansiella transaktioner. Dollarns reservstatus var, och fortfarande är, ett mycket speciellt privilegium för USA. Men om världen går mot ett nytt, icke-dollariserat system, skulle man inte längre behöva tillhandahålla amerikanska dollar, inklusive deras skuldpapper. Utländsk ägande av USA:s skulder skulle sjunka mycket snabbt. FED i sin tur skulle behöva emittera ut ännu mer pengar för att kompensera för förlusten... vilket skulle orsaka ännu mer inflation.

Under 2023 har de-dollariseringen tagit fart. "*Slutet på dollarn som världens reservvaluta är en oåterkallelig process*" (PUTIN). Ryssland genomför endast 20 % av sin utrikeshandel i USD (dec 2023).

Saudierna vänder ryggen inte bara åt oljehandeln med den västra alliansen utan också mot dollarn i stora delar av sin oljeexport. I stället blir det renminbi, eller "petro-yuan". Betalningar för olje- och gasleveranser till sauderna och GCC-medlemmar kommer att ske genom Kinas statsägda banker som öppnar kreditlinjer både för Kina och andra anslutna oljeimporterande länder. Detta, mild sagt, kommer inte att stärka dollarn inom den kommande framtiden.

Ekonomiska sanktioner

Den nyliberala ekonomiska ordningen ersattes i väst av ekonomisk nationalism, mer och mer restriktiva relationer mot Kina, handelsstraff, embargo mot export av strategiska produkter och investeringar i Mittenriket. Sedan 2022 får Kina mindre amerikanska och europeiska direktinvesteringar än Indien och Vietnam.

Hur mycket mer behövs det för ett fullskaligt handelskrig mellan USA och Kina utöver det vi redan bevittnar? Lagstiftningen från den 17 oktober 2023 förhindrar att halvledare, kvantdatorer, chips och artificiell intelligens (AI) skickas till Kina och Ryssland; USA:s allierade följde efter - den holländska tillverkaren ASML har avbrutit leveranser av högteknologiska mikrochipmaskiner efter påtryckningar. Som motåtgärd Kina begränsade exporten av gallium och germanium, och svartlistar Micron Technology, Peking genomförde räder mot västerländska konsultföretag efter det att myndigheterna uppdaterade landets kontraspirationlagar.

Trots USA:s sanktioner mot Huawei lyckats leverera nya mobiltelefoner (Mate P60 Pro!) som chockade branschexperterna med sin avancerade teknologi, trots USA:s ansträngningar att begränsa Kinas tillgång till utländska chip. Det har byggts ett hemligt nätverk anläggningar under andra företagsnamn över hela Kina för tillverkning av avancerade chipps för att kunna kringgå amerikanska sanktioner. Kina inledda halvledarsamarbete med Ryssland och investerar \$37 miljarder i FoU av avancerade chips för kommunikation och militär användning samt litografimaskiner. Detta förstör den amerikanska chipblockaden och gör den meningslös.

Genom att utnyttja dollarn valde USA den sämsta möjliga timingen i samband med ett finansiellt krig mot Ryssland. Konfiskering av Rysslands tillgångar sände signal till alla andra nationer att deras valutareserver skulle kunna utsättas till samma åtgärder om de inte följer den amerikanska linjen. ”*Mother of all sanctions*” hade som avsikt att lamslå Rysslands ekonomi, ”*turn the ruble to rubble*”. I verkligheten fick man en gigantisk bumerang! Inte ett enda annat land utom USA och dess allierade har gått med på att tillämpa ekonomiska sanktioner, inkl Kina, Indien, Brasilien, Argentina, Turkiet, Iran, Egypten, Mexiko, Saudiarabien, Sydafrika m m). Sanktionerna misslyckades fullständigt - ett förutsägbart resultat som alla historiker av handelskonflikter skulle ha varit medvetna om. I stället för valutasanktioner överlämnades makten till Ryssland och Kina. Med hjälp av SCO, EEU och BRICS ställer de sig i linje mot amerikansk hegemoni. ”The Price Cap” som skulle sätta pristak på Ryssland olja och minska landets exportinkomster har fullständigt havererat; 99% of rysk olja säljs för högre pris än \$60/b. ”Ryska oljeintäkter är större nu än innan kriget” (BLOOMBERGS, dec 2023). ”Skuggflotta” av åldrande tankfartyg hjälper Ryssland att ostört leverera råolja till G7-gruppen. Stora mängder av rysk olja når Europa genom Indien. Efter Kina är Indien den näst största importören av ryska fossila bränslen. På ett år har Indnsie oljeexport till EU tiofaldigats. Under 2023 noterades rekordstor försäljning av rysk flytande LPG-gas RU till Frankrike, Belgien, Österrike och Spanien detta trots sanktioner.

Ryssland ekonomi går på högvarv; landethar stora och växande bytesbalansöverskott, arbetslösheten har sjunkit från 6 % till under 3 %, den lägsta någonsin, den nominella lönen ökar med cirka 15 % från år till år; byggbranschen blomstrar. Västländer behåller kryphål i sanktioner Tyskland har t ex ökat sin export till Kirgisstan 7 gånger under det senaste året.

Efter krigsutbrott mot Ukraina har 1 023 stora multinationella företag lämnat Ryssland helt, 176 har dragit sig ur Ryssland delvis. Utländska direktinvesteringar har dragit tillbaka till ett värde av cirka 250 miljarder dollar, nästan hälften av värdet före kriget. Rosneft fick det norska företaget Equinors tillgångar för 1 euro, Tatneft köpte finska Nokian Tyres däckfabrik för €0,3 mld, en verksamhet med intäkter 2021 om €1,5 mld. Oljejätten Shell fortsätter att köpa ryska gas. 410 andra bolag bedriver fortfarande fullskalig verksamhet i Ryssland ”as usual”.

”**Trans oljeexport ökar trots USA-sanktioner**” (REUTERS). “Iran är på väg att återhämta sin oljeproduktion före sanktionerna” (CIA).

Kamp om världens resurser

Mest strategiska råvaror är idag olja och gas. Här spelar oljekartellen OPEC+ en viktig roll att kontrollera både utvinning och prissättning på världsmarknaden. USA har blivit självförsörjande sedan några år tillbaka.

I övrigt räknar man Canada, Ryssland, Kazakstan, Australien som världens största producenter av mineraler. Afrika är mycket viktigt som leverantör av uranium, guld, diamanter. Sydamerikas gruvnationer Chile, Peru, Brasilien och Mexiko är särskilt välsignade. Chile världens största reserver av både koppar och litium; Peru har världens största silverreserver, tredje största kopparreserver, tredje största zinkreserver, fjärde största nickelreserver och femte största guldreserver; Mexiko har världens fjärde största zinkreserver, femte största blyreserver, sjätte största kopparreserver, sjätte största silverreserver och är också en topp-tio guldproducent. Slutligen har Brasilien världens näst största reserver av järnmalm, tredje största reserver av nickel, fjärde största reserver av tenn och sjunde största reserver av guld. Bolivia räknas i topp tio med sina reserver av zink och bly. Den snabba tillväxten av elfordon har förändrat utsikterna för koppar. Ett batteridrivet elfordon använder cirka 83 kg koppar jämfört med bara 23 kg i en förbränningsmotor. Försäljningen av elbilar är fortfarande rätt låg men ger gott om utrymme för fortsatt tillväxt.

Av en särskild vikt för elbilsindustri är i dag litium. USA har endast 1 litiumgruva medan Kina kontrollerar, enligt olika uppskattningar minst 70-80% av världens resurser av denna metall. Västvärlden har stor beroendegrad av insatsråvaror till modern avancerad industri. Den Europeiska unionens beroende av leveranser från Kina är: 98% av sällsynta metalliska grundämnen REE, 93% av magnesium, 97% av litium.

Västvärldens oro väcker kinesisk kontroll över strategiska resurser i Afrika och på ”USA:s gård”, i Latinamerika. Mineralresurser har blivit handeldvapen mellan länderna.

Enorm skuldsättning i hela världen

In September 2023 the total global debt reached \$307,4T - which is 336% of the global GDP. For the developed economies it made 110%, and for the gospodarki wschodzace 35%

Demografi, okontrollerad invandring

För 150 år sedan bodde 200 miljoner människor i Europa och 100 miljoner i afrikanska Sahel. Tabellerna har vänt totalt och dramatiskt. Idag, efter Brexit, finns det bara över 400 miljoner människor i Europa, och det finns cirka 1,3 miljarder människor i Afrika, och denna skillnad växer konstant och dynamiskt. I Sahelländerna är 40 procent dagens befolkning är mindre än 15 år och övriga 40 procent är mellan 15 och 30 år. Klimatkrisen i Afrika blir skrämmande värre, solen driver bort människor. Monstruöst gigantiska metropoler växer snabbt. Situationen blir värre, de mest aktiva och modigaste människorna flyr till Europa. Om den nuvarande dynamiken i invandringen fortsätter kommer det krympande gamla Europa med största sannolikhet att ha cirka 500 miljoner människor år 2050, inklusive över 100 miljoner nykomlingar från Sahel. Till detta ska läggas invandring från andra afrikanska länder och från andra kontinenter, främst från Asien.

Allvarliga demografiska problem har bevitnats i den utvecklade världen. År 2022 dubbelt så många dog än vad som föddes i Japan; liknande problem har Italien och nästan hela Västvärlden där befolkningstillväxt (födelse) är skrämmande låg. Tredje världen däremot upplever massiva befolkningstillväxt i Afrika kan befolkningen fördubblas till 2,5 miljarder människor till 2050; 41 % av den är under 15 år. Om ingenting radikal görs snart kommer vi att se många nya olagliga flyktingar i Europa och i Sverige. Vilka sociala och ekonomiska problem kommer detta att få till följd? Ändå har Afrika mer än hälften av världens åkermark, är rikt på olja och strategiska resurser inkl strategiska mineraler. Den massiva invandringen skapar redan stora politiska problem i Amerika; nära 10 miljoner har illegalt kommit till landet under senaste tiden.

Den illegala invandringen är en grogrund för de populistiska, euroskeptiska och anti-massinvandrings-partierna, som väntas bli vinnarna i valet till Europaparlamentet i juni.

Ryssland och Kina har erkänt Afrikas ekonomiska, politiska och strategiska potential. Kina har gått om USA som Afrikas handelspartner redan 2008.

Klimathot

Extrema klimatfenomen som vi allt oftare bevittnar i världen är inte bara växande sociala problem, men även i högsta grad ekonomiska. Det är inga framtida problem, utan de är redan här. Klimatförändringar påverkar redan 3,3 och 3,6 miljarder människor. "Nästan hälften av världens befolkning bor i regioner som är mycket sårbara för klimatförändringar. Under det senaste decenniet var dödsfallen från översvämningar, torka och stormar femton gånger högre i mycket utsatta regioner" (FN RAPPORT 2023). Klimatet ofta har förändrats på jorden, men det skedde under långa perioder och när jorden inte beboddes av 8 miljarder människor (som snart ska bli ett par miljarder till).

Under 2023 drabbade extremhög temperaturer flera områden i världen. juli och augusti var två varmaste månader någonsin.; i nästan hälften av året översteg den globala uppvärmningen i snitt 1,5 grader C; på två novemberdagar var den t o m hela 2 grader C högre. Vi har nio hetaste år någonsin bakom oss. År 2023 var ännu ett år av förödande rekordmånga skogsbränder - i Grekland, Teneriffa, Australien, Algeriet, Kalifornien; bränderna drabbade 5% av Kanadas skogar. I augusti krävde bränder 100 liv på Hawaii.

Olika delar av världen bevittnade extrema klimathändelser i form av stormvindar, nederbörd, översvämningar, sjunkande vattennivåer i många floder på alla kontinenter.

Enligt prognoser måste vi vara medvetna om att leva i globala uppvärmningen som överstiger 2 grader C redan innan slutet av detta årtionde. Vi står framför stora, kostsamma och oåterkalleliga förändringar av vårt klimat och natur, varnar IPCC. Forskarna slår unisont larm om smältande glaciärer. Havsisen i Antarktis nådde sin lägsta nivå i februari. Höjning av vattennivå i oceanerna hotar existens av mängder av ö-nationer. Dessa faktorer skapades av oss, människor. Dessvärre, kommer vi till punkten att inte ha någon säkerhetsmarginal längre. Nu måste vi agera. Löftena räcker inte till. Enligt FN-rapporten är länders löften i diverse klimatavtal om minskade utsläpp otillräckliga, utsläppen är fortfarande 20,3 till 23,9 Gton högre än de behöver vara för att temperaturen inte ska öka med mer än 1,5 grader till 2030. Rapporten uppmanar världens ledare att fasa ut all orenad olja, gas och kol och den säger att all avskogning måste upphöra till 2030.

Upp till tre miljarder människor världen över upplever redan vattenbrist; en situation som förväntas förvärras under de kommande decennierna, konstaterar Universitet Amsterdams studie. Detta händer i Centralasien, men det händer också i USA, särskilt runt Kalifornien. Och det kommer bara att bli värre. Samtidigt använder varje Bitcoin-transaktion i genomsnitt så mycket vatten att kyla ner miljontals datorer Bitcoin förlitar sig på som "en pool på bakgården", antyder samma studie. Det är cirka sex miljoner gånger mer än vad som används i ett typiskt kreditkortssvep.

Smutsig luft tog livet av nästan 400 000 människor i Europa under 2021. Många utav dessa dödsfall kunde ha undvikits, enl Europeiska miljöbyrå, EEA. De flesta dödsfall inträffade i Polen, Italien och Tyskland pga fina PM2,5partiklar. Över 50 000 dödsoffer krävdes av föroreningar från kväveoxid NO2.

Lahore, Pakistan, världens nummer 1, med mer luftföroreningar än någon annan stad i världen. Koncentrationen av PM2,5-partiklar där var hela 19 gånger högre än WHO:s rekommendationer. Många städer i Pakistan, Kina och Indien är med på samma lista för föroreningar.

Livsmedelsproduktion står för ung en fjärdedel av de globala utsläppen.

Ett sätt att bedöma CO2avtrycket för maten vi äter, mätt i jämförelse med banan, finner vi i en s.k. "Banana Index" (THE ECONOMIST). Att producera ett kilo nötfärs orsakar så många utsläpp som 109 kg bananer (dvs. "bananpoäng" på 109), men justerat för näringsvärde sjunker nötköttets poäng till 54 (en kalornötfärs orsakar 54 gånger så mycket CO2utsläpp som en kalorbitan). Med protein får den sju poäng. Fjäderfä får 11 bananer i vikt och 4 i kalorier. Som proteinkälla är dock kyckling mer kolvänligt än bananer: avger bara tre 3/5 av samma mängd

bananprotein. Detsamma gäller för lax. Den största skillnaden mellan utsläpp i vikt och kalorier finns i olivolja, som har ett bananpoäng på 6 mätt i kilogram, dock bara 0,7 mätt i kalorier.

För Sveriges del: Kärnkraftens opinionssiffror har skjutit i höjden de senaste åren. Nästan var tredje svensk är nu mycket positiv till kärnkraft och ungefär lika många vill ha nya reaktorer. SSAB prognosticerar att omställning till fossilfritt stål, baserat på återvunnet stål och producerat med fossilfri energi, kommer att bli verklighet rätt snart. Inga nya bensin- och dieslbilar ska få säljas i Sverige, och i EU, från 2035.

- ? -

ATT TÄNKA PÅ BETRÄFFANDE VÅRA INVESTERINGAR

Det är svårare att lyckas i affärer än i OS, hör man ofta.

Dystopiska åsikter åt sidan; man skall inte ha rädsla för risker. Investeringar av alla slag är förknippade med risker. *If you worry, don't do business (ELON MUSK), when in trouble, double.* Principen gäller dock egna, privata - ej bolagets - pengar.

Hur mycket väger egen kunskap och hur mycket omständigheterna och rena rama turen? *Bäst att man tänker med eget huvud. Gud hjälper dem som kan hjälpa sig själva (JEFFERSON).* Det finns många prognoser och trendtolkare, oftast med helt motsäggande budskap. Dessvärre finns det inga experter i framtidsfrågor; de bara sysslar med det förflutna. Var och en bör själv göra bedömningar och vara förbered att begå misstag. Dumhet är att man gör samma sak om och om och förväntar sig ett annat resultat.

Våra investeringar i värdepapper (aktier) i bolaget begränsas till Sverige och Norden. Stockholmbörsen med sitt värde om 13 trl SEK är en liten spelare i världen. Microsoft kunde köpa ut hela rubbet 2,5 gånger om, Apple >2 ggr; stora nog för uppgiften är även Nvidia, Alphabet och Amazon.

Vi håller ganska konservativ profil och föredrar "säkra kort" framför chansningar. Ofta hör man diverse 100%-iga tips men "man skall inte dansa varje dans"... År 2023 började mörkt men det gick bättre mot slutet. Vi hoppas att 2024 har chans att vara bättre även om det hänger rätt svarta moln över svensk tillväxt. Det mesta pekar försiktigt mot kommande räntesänkning(ar); tidpunkten för den första blev senarelagd av allt att döma; inflationen, tror vi, kommer sakta till lägre nivåere; amerikansk makrostatistik återigen uppfattas positivt av, marknaden (med få undantag). Flera svenska aktier är av intresse för oss. Man är överens om att Sandvik är bästa aktie - en klar favorit jämfört med den högre värderade rivalen Epiroc; Volvo, som vi äger, har (nästan) alltid älskats av svenska analytiker och fått "köpstämpel"; de flesta analytiker anser att Ericssons aktie fallit för mycket, att livekasinobolaget Evolution och hygienjätten Essity är intressanta för medellång sikt; Atlas Copco verkar vara rättprissatt.

Småfolk köper aktier och obligationer. Men vad köper "stora pojkar"? De mäktigaste i världen köper mark (Bill Gates), laddar på med energiinvesteringar, mineralresurser, olja (Warren Buffet, Ken Griffin, Carl Icahan). Det kan bero på att de ser en fortsatt ökning av olja på väg. JP Morgan prognostiserar det framtida oljepriset på \$380 per fat. Det skulle få oljebolagen och dess aktier att skjuta i höjden.

Investering i ädelmetaller, huvudsakligen i guld, har traditionellt haft sina anhängare, inte minst centralbanker i hela världen (Kina, Ryssland, Indien bland de största). Det finns uppsjö av prognoser gällande guldpris från \$5000 per uns inom närmaste tid, till 10,000 15,000 i medellångt perspektiv. Guld är värt att diskutera; även på dagens nära rekordnivån finns det chanser att det framtida finansiella systemet blir på något sätt baserat på guld, snarare än på någon enskild valuta. Om det händer kan vi lätt se guldpriset på \$10 000 eller mer, troligen i slutet av årtiondet. Så visar prognoser.

Oavsett ambitionen att ge sig in i guld-, metal- och gruvinvesteringar bedömer vi vår kunskap i ämnet fortfarande otillräcklig. Det tar tid att besitta åtminstone en del av denna kunskap.

- ? -

Dessa Kommentarer var tänkta att vara korta och optimistiska men utfallet blev helt annorlunda. Av utrymmesskäl finns det inga diagram eller tabeller. Vi ser flera faktorer i världen rätt pessimistiskt och bara drömmer om att leva upp till den dagen när "himmeln blivit klar i horisonten".

ZENON BENEWIAT, VD i Bene Via AB

Flerårsöversikt (Tkr)	2023	2022	2021	2020
Nettoomsättning	0	0	0	0
Resultat efter finansiella poster	538	1 683	3 217	458
Soliditet (%)	96,4	94,4	94,5	95,8

Förändringar i eget kapital

	Aktie- kapital	Reserv- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	500 000	60 400	18 157 070	996 747	19 714 217
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Utdelning			-195 250		-195 250
Balanseras i ny räkning			996 747	-996 747	0
Årets resultat				421 451	421 451
Belopp vid årets utgång	500 000	60 400	18 958 567	421 451	19 940 418

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	18 958 567
årets vinst	421 451
	19 380 018

disponeras så att	
till aktieägare utdelas	204 325
i ny räkning överföres	19 175 693
	19 380 018

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelningen skall betalas.

Styrelsen anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen enligt följande redogörelse: Styrelsens uppfattning är att vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav verksamhetens art, omfattning och risk ställer på storleken på det egna kapitalet, bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Rörelseintäkter			
Nettoomsättning		0	0
Summa rörelseintäkter		0	0
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-124 792	-98 186
Personalkostnader	2	-1 327 993	-1 120 352
Summa rörelsekostnader		-1 452 784	-1 218 538
Rörelseresultat		-1 452 784	-1 218 538
Finansiella poster			
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar		1 986 083	2 907 238
Ränteintäkter		16 521	0
Räntekostnader		-11 702	-6 066
Summa finansiella poster		1 990 902	2 901 172
Resultat efter finansiella poster		538 118	1 682 634
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		0	-424 000
Summa bokslutsdispositioner		0	-424 000
Resultat före skatt		538 118	1 258 634
Skatter			
Skatt på årets resultat		-116 667	-261 887
Årets resultat		421 451	996 747

Balansräkning	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	3	8 500	8 500
Summa materiella anläggningstillgångar		8 500	8 500
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	17 666 585	16 690 677
Summa finansiella anläggningstillgångar		17 666 585	16 690 677
Summa anläggningstillgångar		17 675 085	16 699 177
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Övriga fordringar		46	0
Summa kortfristiga fordringar		46	0
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		4 373 089	5 584 823
Summa kassa och bank		4 373 089	5 584 823
Summa omsättningstillgångar		4 373 135	5 584 823
SUMMA TILLGÅNGAR		22 048 220	22 284 000

Balansräkning

Not

2023-12-31

2022-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital

500 000

500 000

Reservfond

60 400

60 400

Summa bundet eget kapital

560 400

560 400

Fritt eget kapital

Balanserat resultat

18 958 567

18 157 070

Årets resultat

421 451

996 747

Summa fritt eget kapital

19 380 018

19 153 817

Summa eget kapital

19 940 418

19 714 217

Obeskattade reserver

Periodiseringsfonder

1 660 000

1 660 000

Summa obeskattade reserver

1 660 000

1 660 000

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

1 500

0

Skatteskulder

333 427

807 364

Övriga skulder

90 876

80 419

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

21 999

22 000

Summa kortfristiga skulder

447 802

909 783

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

22 048 220

22 284 000

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgången består av konst, ej avskrivningsbara tillgångar

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning

Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Medelantalet anställda

	2023	2022
Medelantalet anställda	2	2

Not 3 Inventarier, verktyg och installationer

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	8 500	8 500
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	8 500	8 500
Utgående redovisat värde	8 500	8 500

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	16 690 677	18 705 477
Inköp	7 242 434	4 390 923
Försäljningar	-6 266 526	-6 405 723
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 666 585	16 690 677
Utgående redovisat värde	17 666 585	16 690 677

Göteborg 2024-02-27

Zenon Benewiat
Zenon Benewiat
Verkställande direktör